

Marek Š k o r v a g a
Drogy jako politický problém v ČR (1993-2006)

(posudek diplomové práce)

Po přečtení Úvodu posuzované práce (ss.5-6), ve kterém se můžeme seznámit s otázkami, které si její autor klade (*a to zejména jaké byly v daném období důvody politizace drogové problematiky, jaká témata byla vnímána jako nejdůležitější, s jakými nápady přicházeli politici a politické strany v diskusích o problematice drogové závislosti, výroby, transportu a distribuce drog do zákonodárných sborů a jak je prezentovali české veřejnosti, jak se jejich postoje k tomuto problému měnily a konečně, jak se toto jejich úsilí projevilo ve vládní nebo státní protidrogové politice*), můžeme konstatovat, že se jedná o práci výjimečnou nejen volbou tématu, ale způsobem zpracování a také dosaženým výsledky.

Její aktuálnost si můžeme přiblížit na pozadí právě probíhajících diskusí soudců, státních zástupců, advokátů a policistů o kriminalizaci věcí veřejných v ČR, o kriminalizaci politiky a politizaci kriminality. Viz např. *Kulatý stůl*, konaný dne 31/5 t.r. za účasti (kromě jiných) vysokých reprezentantů Nejvyššího soudu ČR, Nejvyšší státní zástupkyně, představitelů Unie Soudců i advokacie atd. Ukazuje se totiž, že problém kriminalizace politiky je problémem vycházejícím z nejrůznější trestné činnosti, která je veřejností vnímána jako charakteristická pro povahu aktuální české politiky.

Je proto pozoruhodné, že problematice drog se věnují především lidé zabývající se spravedlností díky své profesionální zkušenosti nebo funkci, nebo sociologové, zkoumající tento fenomén jen jako patologický společenský jev a konečně i lékaři a psychologové, kteří se ovšem zabývají psycho-nebo neuro-patologickými následky drogové závislosti, případně prevence atd. Na úrovni politické je pak zajímavou epizodou aktivity politických stran a politiků v rámci legislativy, kteří tak reagují na *společenskou poptávku* nebo přesněji na strach a obavy různých skupin obyvatelstva, často ovšem mediálně ovlivňovaných nebo dokonce manipulovaných.

Politologické nebo i různé interdisciplinární studie se však tomuto tématu vyhýbají, a to dokonce do té míry, a posuzovaná práce to dokazuje, že nám není známa rozsáhlejší studie, analytická, deskriptivní nebo komparativní o drogové problematice a jejím vztahu k politice, jak národní, tak mezinárodní. Snad s jedinou výjimkou, a to kratších prací Miroslava Nožiny (mj. jedna z nich je v této diplomové práci citována). Můžeme se sice seznámit s neuvěřitelným množstvím zpráv, reportáží a komentářů o problematice drog na celém světě, ale drogy jako politiku si vybírá jen málo badatelů a jak dokazuje i seznam použité literatury posuzované práce, v ČR taková rozsáhlejší práce neexistuje.

Z výše uvedených důvodů se proto vyplatí číst tuto diplomovou práci odzadu, a to nejen její *Závěr* (část 6., ss.111-113), ve kterém autor shrnuje výsledky svého badání, ale zejména od části 7. *Literatura a prameny* (na s.114 zřejmě omylem označené jako část 8., v obsahu jako 7.). Na ss.114-125 se totiž jedná o rozsáhlý soubor prací monografických, článků v odborných časopisech i ve vybraných novinách, populárních tiskovinách nejrůznějšího druhu, ale zejména je zde rozsáhlý soubor, který můžeme označit jako publikované prameny, který obsahuje relevantní programové texty různých politických stran, programová prohlášení vlády a také vládních usnesení. Jsou zde materiály vládní protidrogové komise/rady, materiály z rozprav PS PČR a Parlamentem pořádaných

seminářů, ale i materiály MV ČR, Evropské unie aj. Je zde neúplný odkaz na čtrnáct nejznámějších tištěných i audiovizuálních médií. Celkem se jedná asi o dvě stě titulů, na které autor v textu své práce odkazuje ve více než 280 poznámkách.

Už z toho je zřejmé, že se autorovi podařilo shromáždit rozsáhlý materiál, utřídit jej a interpretovat ve prospěch závěrů své práce. Přitom postupuje kriticky, nezaujatě a nepředpojatě, a jen na okraj, ale přesto je důležité to zmínit, autor mimořádně střídavě používá žurnalistické výpůjčky (např. levice, pravice), tak běžné v persuasivním politickém diskursu post-komunistických zemí.

Pokud jde o tematické členění, počínaje obdobím 1993-1996 (část 2., *Vznik „drogové koalice“*, ss.7-37), postupuje autor více méně chronologicky a mezníky jsou mu vlády Václava Kaluse, Josefa Tošovského, Miloše Zemana Vladimíra Špidly a Stanislava Grosse a konečně i vlády Jiřího Paroubka. Tato časová linie je rozdělena na čtyři samostatné úseky, části, kde kromě již cit. jsou pod názvy *Liberálové proti represionistům (1997-2000)*, na ss.37-67, *„Dvě centra“ protidrogové politiky (2001-2004)*, ss.68-99, a *Konec sporů? (2005-2006)*, ss.100-110.

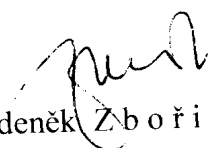
Tato tematizace je vlastně také vyjádřením názoru na to, jak různé vlády s někdy až zmatenými přístupy k drogové problematice zasahovaly do soukromého života občanů, a jak bez ohledu na proklamace a programová prohlášení se politici a politické strany s obtížemi vyrovnávají s porozuměním hodnotám, kterou jsou v ČR chráněny její Ústavou.

Pokud bych chtěl uvést kritickou připomínku, zdá se mi, že autor si sice správně všímá skutečnosti, že politici a politické strany někdy až populisticky využívají celého problému ke své prezentaci, ale stále ještě nic nevíme, na rozdíl od situace v zahraničí, o tom, jak ji zneužívají. Ještě drsněji řečeno, jaký je vliv drogových lobby nebo narkomafií na některé české politiky, když víme, nebo alespoň to lze předpokládat, že někteří (možná i mnozí) mají své zkušenosti s drogovou závislostí (Havel, Ruml, Vondra, Bém, Kott, Morávek aj.). Stejně tak by bylo zajímavé studovat, zda a jakým způsobem jsou verbováni a inkorporováni čeští občané do výroby, přepravy a distribuce drog v rámci nadnárodních sítí a zda to nemá důsledky v české politice (viz obvinění o propojení politiky s organizovaným zločinem).

Práce je pečlivě formálně zpracována, snad mohlo být lépe graficky nebo vakáty zvýrazněno členění kapitol, protože ve stávající úpravě se špatně vyhledávají poznámky a odkazy na použitou literaturu. V posuzovaném textu jsem nenašel ani běžné gramatické prohřešky nebo stylistické neobratnosti, ale konstatuji, že po přečtení několika úvodních stránek, které byly z tohoto hlediska bezchybné, jsem autorovi uvěřil, že tomu bude tak i nadále a ostatní části texty jsem proto četl s menší pozorností vůči takovým omylům.

Podle mého názoru posuzovaná práce splňuje nároky na diplomové práce kladené a proto **ji doporučuji k obhajobě a hodnotím ji jako výbornou.**

1/6 2007

dr. Zdeněk Zbořil